

Beeld: Guido Pijper

De koers van het Noordereiland

Een participatief onderzoek naar een kansrijk
toekomstscenario voor het Noordereiland

31 augustus 2025

Veldacademie, april - augustus 2025

i.s.m. wijkraad Entrepot-Noordereiland

Inhoud

Aanleiding en doelstelling.....	3
Onderzoeksaanpak	3
Proces en bevindingen	4
Straatgesprekken 1: breed ophalen wat er speelt	4
Workshop 1 – waardenworkshop	6
Uitkomsten	7
Uitkomsten consensusronde	7
Algemene indrukken	8
Straatgesprekken 2 – ontwerp oplossingen voor waarden	9
Workshop 2 – kansen voor waarden in relatie tot elkaar	13
Straatgesprekken 3 – invulling van ‘blinde vlekken’	18
Straatgesprekken Noord-Oost zijde	18
Taalles	20
Perspectieven van andere wijkraden	21
Workshop 3 – tot slot	22
Behouden	22
Versterken	22
Toevoegen	22
Gebiedsontwikkelingen	22
Conclusie en aanbevelingen	24
Kernwaarden van het Noordereiland	24

AANLEIDING EN DOELSTELLING

Het Noordereiland is een bijzondere wijk in Rotterdam, gelegen tussen het centrum en Rotterdam-Zuid. De wijk wordt omringd door kades die, vooral bij goed weer, veel bezoekers aantrekken om te wandelen en te ontspannen in de zon. De Van der Takstraat vormt de rode loper van de wijk, met diverse horeca en winkels en zakelijke dienstverlening. Het Noordereiland kent een gemengde samenstelling van bewoners – zowel mensen die er geboren en getogen zijn, tijdelijke bewoners als nieuwkomers – wat zorgt voor een mix aan perspectieven. Ook in de opbouw van de wijk zijn verschillen zichtbaar, bijvoorbeeld tussen oud- en nieuwbouw, binnen- en buitenranden van het eiland en Noord-Oost en Zuid-West. Door deze diversiteit zijn er verschillende belangen en ideeën over de toekomst van de wijk. Tegelijkertijd zijn de algemene karakteristieken van het Noordereiland niet te missen.

Juist in een wijk met een rijke geschiedenis, karakteristieke eigenschappen en daarmee unieke ontwikkelkansen is het relevant af en toe de vraag te stellen: ‘Waar zijn we nu precies van?’ Dit leidt tot de mogelijkheid de vervolgvraag te stellen: ‘Met welke ontwikkelingen in de omgeving willen we ons de komende jaren verbinden? En met welk doel? Veldacademie is door de wijkraad en wijkmanager gevraagd om te helpen bij het bepalen van een koers voor de toekomst van het Noordereiland.

Aanleiding hiervoor is enerzijds de vele gebiedsontwikkelingen die in de gebieden om het eiland heen van start gaan en van invloed kunnen zijn op bijvoorbeeld de stroom (horeca)bezoekers en verkeersdeelnemers, cultuur- en wandelliefhebbers. Anderzijds ligt de aanleiding dichterbij huis: vanwege de rioolopgave voor het Noordereiland gaat een groot deel van de straten open, wat mogelijk koppelkansen biedt. Deze ontwikkelen tezamen – samen met het aflopen van de collegeperiode 2022-2026 – leidt tot het belang van het borgen en overdraagbaar maken van een koers voor de komende jaren.

Tijdens het verkennend proces van deze opdracht zijn – naast de wijkraad en wijkmanager - meerdere ondernemers uit de Van der Takstraat betrokken. Zij uitten de wens om de focus van dit onderzoek te leggen op wat bewoners en bezoekers wensen voor deze straat. Aangezien ook het belang werd ingezien van een interpretatie over de Van der Takstraat in relatie tot het gehele eiland, is in overleg met betrokkenen is besloten het onderzoek eiland-breed te maken. Dit geeft een representatiever beeld over de rol van de Van der Takstraat voor het eiland.

Bij deze koersbepaling wordt voortgebouwd op het onderzoek Wijkidentiteit(en), dat Veldacademie in 2021-2022 uitvoerde samen met Stichting Wijkcollectie als input voor het wijkakkoord Entrepot-Noordereiland.

Onderzoeksaanpak

De onderzoeksaanpak bestond enerzijds uit drie ronden straatgesprekken met bewoners en bezoekers van de wijk, waaronder ook een bezoek aan een taalles Nederlands voor vrouwen. Anderszijds zijn er drie workshops georganiseerd met een diverse groep deelnemers, waaronder bewoners, wijkraadsleden, (sociaal) ondernemers en vertegenwoordigers van corporaties en de gemeente Rotterdam. Deze werkvormen vonden om en om plaats.

Daarnaast is er een aanvullende enquête uitgezet onder wijkraadsleden van andere Rotterdamse wijken, om op die manier inzichten te krijgen over hoe Rotterdammers kijken naar het Noordereiland. Dit naar eigen idee van de wijkraad, die het belangrijk vindt om bewoners met verstand van zaken en andere perspectieven ook te betrekken en naar hun perspectieven te vragen. In totaal zijn tijdens dit onderzoek zo’n 120 bewoners en bezoekers individueel gesproken.

PROCES EN BEVINDINGEN

Vanwege de belangrijke rol die het proces speelt – en de inhoud, vorm of locatie van de volgende sessie mede bepaalde – worden de resultaten aan de hand hiervan gepresenteerd.

Straatgesprekken 1: breed ophalen wat er speelt

Bij aanvang van het traject is ervoor gekozen om te beginnen met straatgesprekken. Dit had als doel breed op te halen in de wijk welke wensen er zijn voor de toekomst van het eiland en de Van der Takstraat. Zo kon deze informatie meegenomen worden in de eerste workshop, waar al een eerste prioritering van waarden plaats zou vinden. Tijdens deze ronde zijn er 21 bewoners en 11 bezoekers gesproken.

Bewoners

Als antwoord op de vraag wat volgens bewoners de kern van de identiteit van het eiland voor hen is, komt een aantal onderwerpen vaker terug. Dit betrof veelal de **saamhorigheid** en **gemoedelijkheid** die bewoners mede dankzij de **beslotenheid** van het eiland ervaren. Veel burens kennen en herkennen elkaar, wat bijdraagt aan **thuisgevoel** en een gevoel van **veiligheid**. Opvallend is dat dit zowel door bewoners wordt genoemd die er al tientallen jaren wonen, als door relatieve nieuwkomers die de afgelopen 1-5 jaar op het eiland zijn komen wonen.

“Wij-gevoel zonder bemoeienis. Als er iets is, ken je elkaar.” – vrouw, 56-75 jaar, bewoner sinds 2001.

“Gemoedelijk, iedereen kent elkaar, samen op school gezeten.” – man, 26-35 jaar, bewoner sinds 1994.

“Dorpje in de stad, thuisgevoel, gezellig, je kent je burens, veilige wijk.” – vrouw, 18-25 jaar, bewoner sinds 2022.

“Small town floating in the river, detached in a good way.” – man, 26-35 jaar, bewoner sinds 2024.

Toekomstdromen die door bewoners verteld worden gaan over het ‘behouden zoals het is’, voornamelijk ‘dat mensen elkaar blijven kennen’, met bijbehorende **gezelligheid en rust**. Daarnaast wordt **ook ‘niet te veel nieuwbouw’** genoemd, omdat dit bovenstaande onder druk kan zetten. Daar tegenover wordt het behouden en goed **onderhouden van bestaande bebouwing** geopperd.

Wat er gewaardeerd wordt aan de **Van der Takstraat** is de **diversiteit aan horecazaken**. Hierbij gaat het over rustige horeca: ‘eetzaakjes’. Qua winkels worden **kruidenierszaakjes** (groenteboer, visboer) genoemd als wens, met als doel de beschikbaarheid van basale maar diverse **levensmiddelen** in de buurt. Voor de één mogen er net wat **meer horecazaakjes** en winkels komen voor de **levendigheid**, zeker nu een aantal zaken dicht gegaan zijn. Voor de ander is het **precies goed zo** en hoeft er niets bij te komen, met het oog op de **rust** op het eiland.

“Meer voorzieningen, maar authentiek blijven. Voor ouderen meer winkeltjes. Horeca dat er is moet blijven, qua aantal.” – vrouw, 56-75 jaar, bewoner sinds 2001.

“Meer mensen zijn geneigd om hier te blijven, niet voor alles de brug over.” – vrouw, 18-25 jaar, bewoner sinds 2022.

Wat in meerdere antwoorden terugkomt zijn wensen voor meer **toegankelijkheid** van **voorzieningen** in de Van der Takstraat. Dit gaat voornamelijk om drempels qua **betaalbaarheid**. Een gevoel van **welkom voelen** hangt hiermee samen: voor sommigen voelt de straat niet meer als voor hen door de hoge horeca-prijzen. Een groepje jonge mannen – voor wie dit geldt – geeft ook aan het gevoel te hebben aangekeken te worden als overlastgevers van buiten de wijk. Dit terwijl deze respondenten (voornamelijk jonge mannen) op het eiland opgegroeid zijn. Zij hebben er behoefte aan dat **ondernemers** met hen in **gesprek** gaan over wat zij wenselijk vinden voor de straat.

Twee andere onderwerpen die door bewoners regelmatig benoemd worden zijn de wensen voor **meer groen** op het eiland en goed **onderhoud van de openbare ruimte**, waaronder het groen. **Klimaatbestendigheid** wordt ook door een aantal mensen genoemd, voornamelijk in verband met de zorg voor **overstromingsgevaar** (en in relatie tot oude woningen).

Bezoekers

Bezoekers komen met een gericht doel naar het Noordereiland: of voor een persoonlijke **werk-** of **vrienden/familie afspraak**, of voor **recreatie** (wandelen/fietsen). Zij komen zowel uit Rotterdam (voornamelijk voor recreatie) als van buiten de stad (op bezoek bij vrienden/familie). Voor deze groep was het bezoek aan horeca/boodschappen doen dus niet de eerste reden van bezoek, voor sommigen wel een tweede. 2/3 van de geïnterviewde bezoekers komt geregeld op het Noordereiland: 1x per week of om de dag, 1/3 juist af en toe: een paar keer per jaar of nog minder dan dat.

“Meer verbinding, verdeling van de stad er kunnen meer buiten vanuit de stad komen maar geen toeristen.” – vrouw, 46-55 jaar, bewoner van Rotterdam Noord.

“Het is al groen, schaduw zou fijn zijn, minder auto's zou ook fijn zijn.” – man, 26-35 jaar, bewoner van Eindhoven.

“Veel te veel gebouwen, weinig groen. Meer groen of grasmat, zullen mensen wel komen. Vooral bij uitkijkpunt.” – vrouw, 26-35 jaar, bewoner van Rotterdam Oost.

“Uiteinde bij Aldi beetje afgelegen, daar niet zo gezellig.” – vrouw, <18 jaar, bewoner van Entrepot.

De beleving en wensen van bezoekers hangen veelal samen met die van bewoners. Het **goede contact tussen burens, de gezelligheid, rust, kleinschaligheid en bijzondere sfeer en architectuur** werd door hen genoemd als kenmerkend voor de plek. Wensen gaan enerzijds ook over ‘blijven zoals het is’ (waaronder de betaalbaarheid). Daarnaast wordt zowel het behouden van de **rust**, maar ook het versterken van de

Iedereen aan Boord

Klimaatbestendigheid is een thema waar op het Noordereiland al actief aan wordt gewerkt door stichting Iedereen aan Boord. Zij beschikken over een locatie in de wijk, de Stuurhut aan het Burgemeester Hoffmanplein. Vanuit deze plek organiseren zij uiteenlopende activiteiten en initiatieven die bijdragen aan circulariteit en duurzaamheid in de wijk. Zo kunnen bewoners er bijvoorbeeld hun oude spullen inleveren, zodat deze opnieuw gebruikt kunnen worden door anderen. Daarnaast wordt er nagedacht over hoe het Noordereiland ook in de toekomst klimaatbestendig kan blijven, mede vanwege de kwetsbare ligging als eiland in de Maas. In samenwerking met Rotterdams Weerwoord zijn mogelijke klimaatmaatregelen verkend om het eiland in de toekomst beter bestendig te maken tegen risico's zoals overstromingsgevaar en hittestress.

levendigheid op het gebied van horeca genoemd. Bijvoorbeeld door **meer terrassen aan de waterkant** en **muziekevenementen** op straat. Het uitzicht vanaf de kades en bijzondere architectuur is voor hen namelijk onderdeel van de aantrekkelijkheid. Voor de Van der Takstraat denken zij aan meer kleinschalige winkels, terrassen, dag horeca (koffie- en lunchplekken, ijssalon) en gezelligheid door middel van **aankleding**, meer **onderhoud** en **groen**. Terrassen, meer groen en aankleding wordt ook benoemd als wenselijk voor de **kades**, niet alleen aan de centrumkant, maar ook aan de Entrepot-zijde.

Workshop 1 – waardenworkshop

De eerste workshop vond plaats in het Huis van de Wijk aan de Kade met 10 deelnemers. De groep bestaat uit verschillende bewoners, wijkraadsleden en de wijkmanager, vertegenwoordigers (en bewoners) van Iedereen aan Boord, Dreamlab010 en een ambtenaar van Directie Veilig.

Het doel is het identificeren van en bereiken van consensus over waarden die belangrijk zijn binnen de wijk, gebaseerd op belangen van betrokkenen. Hiervoor is gebruik gemaakt van de waardenworkshop-methode voor publieke waarden, ontwikkeld door de Veldacademie¹. Deze methode helpt betrokkenen gezamenlijk te bepalen welke publieke kernwaarden nagestreefd dienen worden bij een specifieke opgave of locatie. Door in dialoog te gaan, formuleren de deelnemers gedeelde en verbindende waarden die richting geven aan het verdere ontwikkelproces.

Tijdens deze workshop zijn de eerste stappen van deze methode gezet. Belangrijk is dat er een representatieve groep aanwezig is vanuit de wijk, zodat zo veel mogelijk belangen gelijktijdig op tafel komen. Dit vormt namelijk de basis van het verdere traject. Gedurende dit proces werd de representativiteit geborgd door straatgesprekken. De ideeën die daaruit voortkwamen werden tijdens de waardenworkshop op een gelijkwaardige manier meegenomen in het gesprek.

Respondenten van de straatgesprekken komen uit de buurt, wonen er lang of kort, zijn van verschillende leeftijden of komen uit de nabije of juist verdere omgeving. De profielen en bijbehorende belevingen die hierin het meest voorkwamen werden als uitgangspunt gebruikt om zes profielen toe te voegen aan de tafels tijdens de waardenworkshop. Dit werd ingezet wanneer vertegenwoordigers van deze respondenten zelf niet aan tafel zitten. Vanuit deze profielen beziën werden er waarden aan het gesprek toegevoegd, zodat deze ervaringen ook een stem kregen in de publieke waardebeoordeling voor de wijk.

De workshop bestond uit drie rondes:

Ronde 1: Begrip voor elkaar

Deelnemers krijgen inzicht in de waarden van elkaar: mede belanghebbenden en betrokkenen van de wijk. Deelnemers worden gevraagd vanuit welke rol zij aan tafel zitten en wat hun belangrijkste waarden zijn vanuit hun rol. Hierbij gebruiken zij het 'waardenkader', waar ook nog waarden aan toegevoegd kunnen worden.

Ronde 2: Waarde van de plek

Deelnemers worden gevraagd om vanuit hun rol de belangrijkste waarden voor de plek te identificeren. Het doel is om deze waarden te plaatsen in de ruimtelijke en sociale context en zo concreter te maken. Deelnemers kunnen kiezen of ze een waarde willen behouden, versterken of toevoegen.

Ronde 3: Overeenstemming zoeken

Deelnemers hebben met elkaar besproken welke waarden zij elk belangrijk vinden voor de wijk en waarom. In deze ronde gingen zij samen op zoek naar de vijf belangrijkste gemeenschappelijke waarden, die vervolgens richtinggevend worden voor het proces.

¹ https://www.veldacademie.nl/img/Document/2d/f0/2df04517-23f0-4432-8330-6e38f0c48ff5/20230522%20MV%20Deel%203%20Praktijkexperiment_LR.pdf

Uitkomsten

Rollen aanwezig

- Wijkmanager
- Wijkraadsleden
- Verschillende bewoners
- Sociaal ondernemer en vrijwilligers
- Ambtenaar (directie veilig)
- Horeca-ondernemer (Koozie) en bewoner

Dit werd aangevuld met de volgende profielen:

- **‘De Ras-Rotterdammer’: man, 72 jaar.**
Woont zijn hele leven al op het eiland. Houdt van ‘ons kent ons’, is minder blij met (veel) bezoek en vindt dat af en toe een overstroming erbij hoort.
- **‘De betrokken yup’: vrouw, 32 jaar.**
Is 10 jaar geleden op het eiland komen wonen, vindt esthetische waarden belangrijk en is breed geïnteresseerd: klimaat, groen, kunst, cultuur en levendigheid.
- **‘De geboren en getogene’: man, 26 jaar.**
Is geboren en getogen op het eiland, vindt betaalbaarheid en voldoende plek voor jongeren belangrijk.
- **‘De expat’, man, 27 jaar.**
Is een jaar geleden op het eiland komen wonen, spreekt geen Nederlands, vindt levendigheid en mooie architectuur belangrijk.
- **‘De bezoeker van Zuid’, vrouw, 60 jaar.**
Vindt het uitzicht prachtig, er mogen iets meer voorzieningen zijn voor lunch of koffie, doet af en toe een boodschap op het eiland.
- **‘De bezoeker van Noord’, man, 34 jaar.**
Vindt het Noordereiland een unieke Rotterdamse wijk, die ook voor de Rotterdammers moet blijven. Het eiland mag wel iets aantrekkelijker worden qua voorzieningen, terrassen, kunst- en cultuuraanbod.

Uitkomsten consensusronde

Tafel 1

1. Lokale economie
2. Natuur/klimaat
3. Verkeersveiligheid
4. Eilandcultuur
5. Verbinding met de stad

Tafel 2

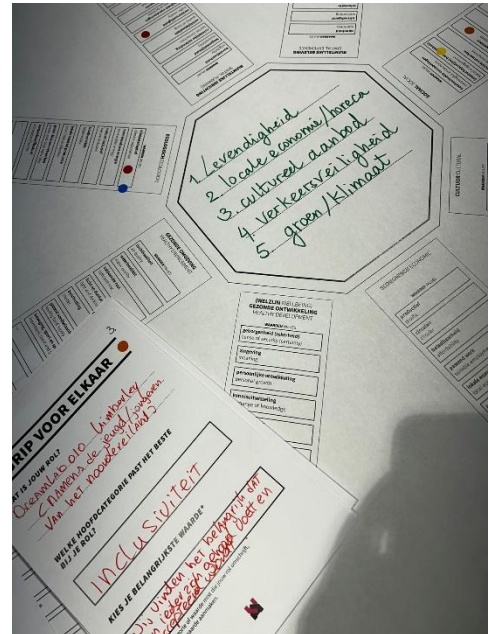
1. Lokale economie
2. Betekenisvolle ontmoetingen
3. Verkeersveiligheid
4. Groen kwaliteit
5. Trots

Tafel 3

1. Levendigheid
2. Lokale economie/horeca
3. Cultureel aanbod
4. Verkeersveiligheid
5. Groen/klimaat

Algemeen

1. Lokale economie/horeca/levendigheid
2. Verkeersveiligheid
3. Groen kwaliteit/natuur/klimaat
4. Cultuur/sociaal – identiteit, dorpsgevoel, betekenisvol ontmoeten

Algemene indrukken

De workshopmethode zorgde voor een waardevolle uitwisseling van perspectieven. Hoewel het de intentie was om het gesprek te voeren over gedeelde waarden, bleek dit in sommige gevallen een uitdaging. Urgente thema's, zoals verkeersveiligheid en de overlast door zogenoemde 'kadekapers', vroegen veel aandacht. Deze kwestie is dan ook aan elke tafel ter sprake gekomen. Tegelijkertijd vormden ook het gesprek over deze gedeelde zorg een waardevolle aanleiding voor diepgaandere gesprekken over wat een veilige en plezierige woon- en verblijfsomgeving eigenlijk betekent voor de betrokkenen.

Verder kwamen er constructieve en toekomstgerichte ideeën naar voren. Er werd nadruk gelegd op het belang van 'rustige reuring' – een levendige, maar harmonieuze vorm van activiteit die past bij het karakter van het eiland. Het stimuleren van passende horeca en kleinschalige levendigheid werd breed gedragen, evenals de wens om het gebied groener en klimaatbestendiger te maken. Dit draagt niet alleen bij aan duurzaamheid, maar ook aan de leefbaarheid en de sfeer van de wijk.

In de laatste ronde kwamen verschillende waarden terug aan alle tafels. Dit betreft: lokale economie (vaak gerelateerd aan levendigheid en horeca), groenkwaliteit (gerelateerd aan klimaat en natuur) en verkeersveiligheid. Deze waarden worden opgevolgd door enerzijds betekenisvolle ontmoetingen/dorpsgevoel en anderzijds cultureel aanbod en verbinding met de stad. Het is een opvallende uitkomst dat er veel overlap is in de consensus van de verschillende tafels.

De uitkomsten van de straatgesprekken en workshop samengenomen leidt zodoende tot de volgende prioritering van waarden:

- Levendigheid en lokale economie
- Groenkwaliteit en klimaat
- Ontmoeting en kunst/cultuur
- Rust en dorpsgevoel
- Verkeersveiligheid

De volgende stap in deze publieke waardebeoordeling is het benoemen van ontwerplossingen of concrete uitwerkingen van deze waarden. Deze stap werd op straat uitgevoerd tijdens een volgende ronde van straatgesprekken.

Tussentijds: wat zien we?

Het Noordereiland wordt gezien als een dorp in de stad, een plek waar mensen elkaar kennen en begroeten. Dit wordt gezien als een waardevol aspect van de wijk dat ook in de toekomst behouden moet blijven. Tegelijkertijd klinkt er ook kritiek over de mate waarin deze verbondenheid daadwerkelijk voor iedereen geldt. Niet alle voorzieningen in de wijk zijn even toegankelijk voor alle bewoners. Daarom is er vanuit verschillende kanten de wens geuit voor meer kleinschalige en toegankelijke winkelvoorzieningen.

Bezoekers geven ook aan dat ze vaker Noordereiland zouden bezoeken als er meer reuring is- zoals extra horeca, winkels of kleinschalige evenementen. Zij komen nu vaak voor recreatie zoals wandelen en fietsen en voor persoonlijke afspraken.

Tijdens de workshop werd het concept van 'rustige reuring' benadrukt: een vorm van activiteit die past bij het karakter van de wijk en tegelijkertijd bijdraagt aan sociale dynamiek. Daarnaast kwamen thema's als vergroening, klimaatadaptatie en verkeersveiligheid nadrukkelijk aan bod, met specifieke aandacht voor de situatie rondom de Kadekapers.

Straatgesprekken 2 – ontwerp oplossingen voor waarden

De vijf consensus-waarden vormden het uitgangspunt voor de volgende ronde straatgesprekken. Op een centrale plek op het eiland, de Van der Takstraat, werd aan mensen opgevraagd welke waarden zij belangrijk vinden en hoe deze waarden er concreet uit kunnen zien op het eiland.

Voor elk van deze waarden waren voorbeelden van 'ontwerpoplossingen' beschikbaar in de vorm van stickers. Dit waren o.a. type voorzieningen, typen groenvoorziening en faciliteiten voor ontmoeting en kunst- en cultuur manifestaties. Ook konden bewoners hier andere concrete voorbeelden aan toevoegen. Door dit concreet op de kaart van het Noordereiland te plakken maakten zij duidelijk waar op het eiland zij deze 'ontwerpoplossingen' graag wilden zien. Tijdens deze ronde er gesprekken gevoerd met +- 35 bewoners en bezoekers.

Tijdens deze gesprekken werd de betekenis van de vijf kernwaarden voor het Noordereiland verrijkt. Dit leidt tot de volgende uitkomsten:

Lokale economie en levendigheid

Over de onderwerpen horeca en levendigheid zijn de reacties tweeledig: **enerzijds zijn bewoners tevreden** met de huidige mate van levendigheid en horeca voorzieningen. Het is niet te veel, maar hierdoor blijft de rust behouden. Anderzijds gaven mensen het aan dat **er wat bij mij mag komen**. Zij zoeken meer gelegenheid om van de **horeca** of een **buitenterras** gebruik te maken. Zij vinden het bijvoorbeeld jammer dat er zaken gesloten zijn in de Van der Takstraat en hopen dat daar weer iets voor terug komt. Daarbij is het wel belangrijk dat een terras de buitenruimte niet volledig ‘overneemt’, omdat daar alleen bezoekers van de horecagelegenheid kunnen zitten.

Veel respondenten geven aan dat grote voorzieningen voldoende aanwezig zijn buiten de wijk. Het **centrum** en **Zuid** (waaronder Vuurplaat) biedt zowel bewoners en mensen uit de directe omgeving uitwijkmogelijkheden, omdat deze gebieden **relatief dichtbij** zijn.

Oplossingen

Suggesties waar respondenten mee kwamen zijn o.a.

- Verschillende kruidenierszaakjes zoals een:
 - o bakkerij, (mobiele) bloemenzaak, winkel(tje), ijssalon
- Toevoegingen van een (niet te groot) aantal café's/terrassen
- Drogisterij (nu niet aanwezig op het eiland)
- Toevoeging restaurants aan de weersijden van de Van der Takstraat, o.a. waar voorheen La Plancha zat
- Een (binnen)plek/buurthuis met activiteiten en ontmoetingsmogelijkheden voor kinderen.
- Speeltuin/speelplek voor kinderen in Ons Park (meer speelplekken en voor meer gevarieerde leeftijden)

Verkeersveiligheid

Positief en negatief bezoek

Het gesprek over dit onderwerp gaat vaak over **te hard rijdende auto's**. Bewoners ervaren hier ernstige **geluidshinder** van. Ook wordt er **meer afval** in de wijk geconstateerd. De zogenaamde ‘kadekapers’ – mensen van buiten de wijk die (veelal 's avonds) hard rijden over de **kades** en ‘hangen’ op het **Prinsenhoofd** – worden ervaren als negatief bezoek. Deze overlast is van invloed op het dorpsgevoel.

Het Noordereiland krijgt regelmatig bezoek van **wandelaars**. Zij lopen bijvoorbeeld het **rondje bruggen**, waarbij zij het eiland doorkruisen via de Willemsbrug en Koninginnebrug. Dit zijn mensen die een pauze van hun werk nemen en aan de centrumkant werken. Of een ‘verdwaalde’ toerist die de weg terug naar het centrum zoekt. Bewoners en respondenten uit omliggende wijken, zoals Entrepot, lopen graag een rondje over de kades. Hierbij wordt het **Noord-Oost deel** door veel mensen echter **overgeslagen**. Deze wandelende doelgroep lijkt onderweg **zelden horeca of andere voorzieningen te bezoeken**, zij komen voornamelijk voor de wandeling. Door een deel van de bezoekers wordt benoemd dat de **bereikbaarheid** van het eiland (loop-, fiets- en OV-routes) nog enigszins verbeterd/toegankelijker mag worden.

Oplossingen

Respondenten dragen verkeersdrempels aan tegen verkeersoverlast, op lange stukken van de Maaskade en Prins Hendrikkade.

Groenkwaliiteit en klimaat

Respondenten benoemen dat het eiland **al best wel groen** is. Het recent aangelegde groen aan de Noord-West kant van het eiland wordt gewaardeerd. Er wordt wel benoemd dat dit ook goed **onderhouden** dient te worden. Anderen vinden dat het eiland **nog veel groener mag worden**. Redenen die hiervoor genoemd worden, zijn naast de **esthetiek** ook het **positieve effect op (gezondheids)risico's** zoals **hittestress** (schaduw, verkoeling) en mogelijk zelfs **overstromingsgevaar**.

Oplossingen

Als ideeën voor het versterken van het groen en de klimaatbestendigheid van de wijk wordt genoemd:

- Groene daken op schuren
- En 'natuurlijk' zwembad met afbakening, in het water van de Nieuwe Maas (volgens respondenten is er in het verleden een dergelijke zwemplek geweest op deze plek)
- Behoud/goed onderhoud van het bestaande groen
- 'Dijken': ophogingen of dergelijke oplossingen tegen overstroming aan de kades

Storm op komst!

Gratis doe- en denkfestival over klimaat en water

Storm op komst! Een maand lang gratis activiteiten waar je alles te weten komt over storm, water en klimaat. Van 4 september tot en met 2 oktober staat het Noordereiland in het teken van de komst van het stormseizoen. Een gratis festival in en rond de Stuurhut, Villa Zebra, Huis van de Wijk, Tante Nino en de Koninginnebrug. Georganiseerd door burens, partners en de matrozen van stichting Iedereen aan boord; jouw burens van het eiland (en aan wal).

Doe je mee?

IEDEREEN AAN BOORD

Figuur 1. Stichting Iedereen aan Boord organiseert dit najaar weer activiteiten met bewoners en organisaties rondom het thema klimaatverandering. Beeld: www.iedereenaanboord.nu

Rust en dorpsgevoel

Voor veel respondenten/bewoners is het Noordereiland een plek van **rust** en **laagdrempelig contact** tussen burens. De **charme, rust** en het **dorpse karakter** van het eiland willen respondenten graag behouden. Indien het verder ontwikkeld wordt (en wat levendiger wordt qua voorzieningen of programmering), dan dient dit **in balans** te blijven met dit karakteristiek van het eiland. De rust is namelijk een belangrijke reden waarom het er **prettig wonen** is.

Oplossingen

- Het toevoegen van verblijfskwaliteit in de openbare ruimte, zoals bankjes aan de Prins Hendrikkade.
- Niet te veel horeca (terrassen): behoud toegankelijkheid van de buitenruimte voor bewoners
- Programmering in balans met (rustig) woonklimaat
- Opvallend: van Ons Park wordt door de respondenten niet veel gebruik gemaakt

Ontmoeting en kunst/cultuur

Relatief veel respondenten noemen dat zij **contact** hebben met hun burens. Er zijn **burenapps** en een **buurkrant** met **activiteiten** in de omloop. Veel bewoners hebben een vorm van contact met hun burens. Een deel van de bewoners woont al tientallen jaren in de wijk en (her)kennen zodoende veel mensen. Desalniettemin is er een verschil tussen bewoners die het aanbod van huidige voorzieningen kunnen **betalen** (en er mogelijk zelfs meer van willen zien), en zij die dat niet kunnen. De laatstgenoemde groep heeft evengoed behoefte aan een **toegankelijke plek** waar zij samen kunnen komen en **koffie** met elkaar kunnen drinken. Qua kunst- en cultuur worden er vooral ideeën geopperd om samen te komen in de wijk middels **culturele programmering**.

Meerdere respondenten spreken de wens uit dat er **meer voor hun kinderen georganiseerd** wordt in de wijk. Ouders noemen het belangrijk dat ook hun kinderen de gelegenheid hebben elkaar te **ontmoeten**. In het verleden zijn er plekken geweest in de wijk waar aanbod voor kinderen werd georganiseerd (waaronder via de Duimdrop), dit wordt gemist.

Oplossingen

- Een gemeenschappelijke tuin op centrale plek in de wijk, bijvoorbeeld aan het Burgemeester Hofmanplein, gericht op ontmoeting tussen bewoners.
- Muziek in de buitenruimte en andere kunstevenementen: podium/festival bij het Burgemeester Hofmanplein.
- Facilitatie van ontmoeting tussen en betere zichtbaarheid van kunstenaars in de wijk. Een goed voorbeeld is deelname van kunstenaarslocaties aan het open atelierweekenden op Zuid, zoals South Explorer en het Groot Rotterdams Atelier Weekend.
- (Financieel) toegankelijk(e) huiskamer/café voor alle leeftijden, om de ontmoeting tussen bewoners te versterken.
- Een toevoeging van een moskee op het eiland is al eens benoemd, met als voornaamste reden dat de Islamitische vereniging in de wijk als minder toegankelijk wordt ervaren dan (de functie van) een moskee.

Figuur 2. NEstudio's, sinds de jaren 80 gevestigd op het Noordereiland, opent haar deuren dit najaar tijdens het Groot Rotterdams Atelier Weekend.
Beeld: www.noordereiland.org

Aanvullend

- Er is op het eiland **bebording** waarmee informatie wordt gegeven over de **geschiedenis** (o.a. het scheepvaartverleden) van het eiland. Volgens respondenten is dit waardevol, maar verkeren deze borden nu **niet in goede staat**. Deze hebben enerzijds **onderhoud** nodig en anderzijds kan dit (bijvoorbeeld tot een route) **uitgebreid** worden. Onderhoud daarvan draagt bij aan de (goede) **uitstraling** van de wijk. Meer **zichtbaarheid** van de **geschiedenis** is ook **uitnodigend** voor **bezoekers** die deze eigenheid van het eiland graag komen bekijken.
- De **scheepvaart** hoort bij het Noordereiland. Echter, de **industriële scheepvaart** die langsij komt aan de centrumzijde wordt niet als dusdanig gewaardeerd. De **uitlaatgassen** en grootte van de industriële vaart **wedijvert met de rust en het uitzicht** dat mensen opzoeken aan de kades. Meerdere respondenten vinden dit niet passen bij het karakter van het eiland. **Historische scheepvaart** is daarentegen wel **welkom**, wat nu al deels aanwezig is aan de Zuidzijde van het eiland. Dit zou op deze plek uitgebreid/versterkt kunnen worden en daarmee dan ook een (nog) mooiere **wandelroute/promenade** langs dit deel van het eiland.
- Er wordt door respondenten geopperd om **te 'bestendigen wat er al is'** en dit in te zetten als uitnodiging voor bezoekers.
- Opvallend is dat er **amper input** is gegeven over het **Noord-Oost deel** van het eiland.

*Figuur 3. De promotie van kunst en cultuur op het Noordereiland is de doelstelling van de stichting Expeditie Noordereiland.
Beeld: www.montmartreaandemaas.nl*

Workshop 2 – kansen voor waarden in relatie tot elkaar

In deze workshop ligt de focus op zoeken van verbindingen tussen de vijf (hoofd)waarden, met als doel te onderzoeken hoe deze met elkaar samenhangen en hoe zij elkaar kunnen helpen om tot uiting te komen. Tijdens het proces wordt namelijk duidelijk dat elk van deze waarden een rol speelt in de wijk. Hier waren 11 mensen aanwezig. Naast meerdere bewoners, wijkraadsleden, de wijknetwerker van het gebied en een ambtenaar van SO, betrof dit ook vertegenwoordigers van Woonstad, ondernemingen Koozie en Eye-Personal Development in de Van der Takstraat en Expeditie Noordereiland. Qua bewoners was er slechts één persoon aanwezig die aan de Noord-Oostzijde van het eiland woont.

De waarde 'verkeersveiligheid' is op dit punt in het proces aangepast naar 'bezoek'. In de voorgaande ronde straatgesprekken werd namelijk duidelijk dat verkeersveiligheid veelal gaat over 'negatief bezoek': overlast door het harde rijden en bijbehorend afval. Daarnaast komt er ook 'positief bezoek' op het eiland zoals wandelaars en horecabezoekers.

Net als de vorige sessie worden eerst de uitkomsten van de vorige ronde straatgesprekken gedeeld. Dit werd vervolgens in kleine groepen besproken. Elke groep kreeg één van de vijf eerder genoemde kernwaarden toegewezen. Per kernwaarde werd er besproken wat er voor deze waarde van belang is voor het Noordereiland (aanscherping waarde). Hierna besprak elke groep hoe de andere kernwaarden van betekenis kunnen zijn voor de waarde die centraal staat aan hun tafel. Dit resulteerde in de volgende uitkomsten:

Levendigheid

Aanscherping waarde

- Behoefte aan diversiteit in aanbod voorzieningen
- Dynamiek is gewenst, maar dient niet voor overlast te zorgen

- Nostalgie en balans spelen een rol voor levendigheid: verlangen naar hoe het was en behouden hoe het is

Kansen in relatie tot andere waarden

- Geschiedenis/cultuur als trekker voor toerisme is goed voor de detailhandel
- De esthetische kwaliteiten van het eiland (uitzicht, zonsondergang, groen) worden door ondernemers ingezet als 'reclamebeeld'.
- Kleinschaligheid van culturele evenementen past bij karakter van het eiland. Belangrijk is dat er voor kleinschalige programmering een vergunningsmogelijkheid is.
- Hoe het eiland wordt gepresenteerd in de media, is van invloed op klandizie en vestigingsklimaat voor ondernemers (positief en negatief).
- Groene oase: kan kracht van de plek zijn.

Zorgen in relatie met andere waarden

- Wegafsluitingen tegen verkeersoverlast is niet goed voor de detailhandel. "Het visitekaartje van het eiland staat onder druk."
- Verrommeling van de buitenruimte resulteert in een gevoel van onveiligheid. Dit vormt een bedreiging van de 'rustige reuring'.
- Aantrekkelijkheid van het eiland trekt ook overlast gevend bezoek

Rust en dorpsgevoel

Aanscherping waarde

- "Dorp in de stad-gevoel" geldt minder voor het Noord-Oost deel van het eiland volgens bewoners (in de buurt van Willemsbrug)
- Dorpsgevoel wordt o.a. ervaren tijdens wandeling over het eiland met mooi weer
- De kern van het dorpsgevoel is "elkaar regelmatig tegenkomen"

Kansen in relatie tot andere waarden

- Sociale cohesie:
 - o afval wordt opgeraapt door bewoners
 - o met mooi weer zetten mensen een eigen bankje buiten
- Historie:
 - o Nostalgisch schippersgevoel is aanwezig op het eiland
- Met het creëren van plekken waar men elkaar spontaan tegen kan komen (in publieke ruimte en openbare voorzieningen), wordt het dorpsgevoel versterkt
- Elkaar regelmatig tegenkomen versterkt ook gevoel van veiligheid.

Zorgen in relatie tot andere waarden

- Verkeersveiligheid: 'Kadekapers' zijn een bedreiging voor het rustige 'dorpsgevoel'
- Verkeersveiligheid: niet alleen de kades, ook de (aanloop naar de) Willemsbrug wordt soms gebruikt als racebaan
- Historie: Overlast van industriële scheepvaart zit vooral in uitstoot van stank (ondanks walstroom). Het aanleggen van schepen past wel bij het karakter van het eiland.
- Buitenruimte: hardlopen is minder prettig over de Maaskade, in verband type stenen/keien
- Sociale cohesie: het Noord-Oost deel van het eiland heeft een wat ander karakter. Voelt voor sommigen als 'gated community' en is onvoldoende verbonden met het Zuid-Westerlijk deel.
- Overlast van voertuigen: schepen (stank), parkeren (motoren die draaien), vliegtuigen en traumaheli's (voornamelijk geluidsoverlast voor Noord-Oost deel), watertaxi/toeristenboten vlakbij eiland ('gegil', hard stemgeluid), overvliegende drones.

Wensen

- Meer bankjes toevoegen aan het Noord-Oost deel van het eiland en de Prins Hendrikkade.

Ontmoeting, kunst en cultuur

Aanscherping waarde

- Koozie fungeert als ontmoetingsplek in de Van der Takstraat. Is echter niet voor iedereen financieel toegankelijk.
- Koozie, tante Nino, Gallerie Wind organiseren al activiteiten voor de wijk. Belangrijk dat dit meer bekendheid krijgt en de groepen samenkomen.
- Het Burgemeester Hoffmanplein is een dorpsplein: een plek voor bewoners. Hier komen veel waarden voor het eiland samen: groen, rust en dorpsgevoel en ontmoeting.

Kansen in relatie tot andere waarden

- Wandelclub rondom het eiland is passender dan de tourbus met toeristen. Minder overlast en bewoners hebben ook een wandelclub (mogelijkheid tot verbinding).
- Ontmoeting is (onder andere) gestart vanwege samenkomst door overlast 'kadekapers'.
- Overlast: Buren die elkaar kennen brengt een gevoel van verantwoordelijkheid en eigenaarschap mee. Stimuleert om storende bezoekers aan te spreken.
- Galeriestraat die hun deur openzetten, kan ontmoeting stimuleren.
- De kades zijn vrij smal. Als daar meer ruimte is, zou er ook meer plek kunnen zijn voor kunst en cultuur-activiteiten.
- Bebording beter onderhouden: kans culturele en historische waarde van het eiland te tonen (zoals borden over WOII-slag nabij Noordereiland).
- Winkels als plek voor ontmoeting.
- Kade afzetten/protest tegen overlast kan ook in de vorm van een (buurt)festival.

Zorgen in relatie tot andere waarden

- Het Huis van de Wijk aan de Kade is regelmatig dicht. Het is wel een mooie plek. De plek is echter ingericht op (programmering voor) doelgroepen, het is minder een plek voor vrije inloop/spontane ontmoeting.
- Verkeer: de deelfietshub voor de SPAR vinden bewoners en ondernemers een vreemde keuze: deze plek zou juist ruimte moeten geven om elkaar te ontmoeten.
- De 'gouden randen' en het 'middenstuk' van het eiland kennen verschillende bevolkingsgroepen, die door de fysieke scheiding minder snel met elkaar in aanraking komen.
- Rust en dorpsgevoel: belangrijk dat bewoners weinig overlast zullen hebben van culturele evenementen.
- Levendigheid: er zijn veel kantoren in de Van der Takstraat, dit zijn geen plekken die bijdragen aan ontmoeting of levendigheid.

Ideeën/wensen

- Street kitchen: goed voorbeeld van verbindende activiteit waarbij bewoners thuis koken en samen eten/delen. Mensen komen er graag, maar moeilijk iemand te vinden die het initiatief wil dragen/organiseren.
- Open lucht bioscoop/muziek podium: ontmoeting en kunst hand in hand.
- Voorziening voor samenkomst en spelen voor kinderen (zoals Duimdrop)
- Bezoek vanuit de stad uitnodigen door op het Noordereiland een verrekijker te plaatsen die uitkijkt op Erasmusbrug (net zoals aan centrumkant: verrekijker naar (oude) Willemsbrug). Daarmee de verbinding tussen Noordereiland en rest van de stad versterken.
- Openbaar toilet.
- Aan de Noord-Oost kant is een feestcommissie: kans om activiteiten te ontplooiën voor het hele eiland.
- Concert in Ons Park.

Figuur 4. Streetkitchen wordt ook dit jaar weer georganiseerd. Beeld: www.noordereiland.org

Groenkwaliiteit en klimaat

Aanscherping waarde

- Verkeersveiligheid: het naleven van verkeersregels is belangrijk tegen overlast en uitstoot.

Kansen in relatie tot andere waarden

- Sociale cohesie: Groene plekken zorgen voor ontmoeting.
- Rioolopgave: kans voor herinrichting. In het bijzonder wenselijk voor vergroening van de kop van het eiland (Prinsenhoofd).
- Ontmoeting: moestuin kan ontmoeting faciliteren en de natuur/groenkwaliiteit versterken.

Zorgen in relatie tot andere waarden

- Verkeersveiligheid: bewoners constateren dat automobilisten die geen parkeergeld willen betalen (vaak 'hangjongeren') hun motor lang aan laten staan op straat, slecht voor milieu.
- Er mist een groep actieve bewoners die bij kan dragen aan onderhoud van het groen.

Wensen

- Toevoeging van groen op de koppen van het eiland: Prinsenhoofd en Antwerpse Hoofd (zoals gras en bomen voor schaduw).
- Beter onderhoud van groen dat er is.
- Groene daken, kunnen bewoners zelf regelen.
- 'Natuurlijk' zwembad.
- Verhoging van de (laagste) kades wenselijk wanneer het overstromingsrisico groter wordt.

Bezoek (positief en negatief)

Aanscherping waarde

- Het Prinsenhoofd wordt veel bezocht door bezoekers: uitkijkpunt.
- Verkeersdrempels en geluiddempende tegels tegen (geluids)overlast bezoek → stimuleert passender bezoek.
- La Plancha: succes in de zomer (veel bezoek).
- Rondje bruggen: trekt veel bezoekers.
- 'Branding' van het eiland is belangrijk om (meer) passend bezoek aan te trekken (o.a. richting de Van der Takstraat).

Kansen in relatie tot andere waarden

- De kop van het eiland (Prinsenhoofd) zou meer een 'hotspot' kunnen worden, waar meerdere waarden samenkomen. Het is goed zichtbaar vanaf het centrum. Het zou goed zijn het Prinsenhoofd uitnodigender te maken, o.a. door de inzet van groen en meer bankjes. Interventies zoals verkeersdrempels en extra licht zijn belangrijk om 'negatief' bezoek te weren.
- Historie van het eiland kan beter ingezet worden om passend (rustig) bezoek aan te trekken.
- Door het versterken van de aantrekkelijkheid van de Van der Takstraat voor bezoekers en bewoners kan de rest van het eiland juist (blijven) genieten van de relatieve rust.

Tussentijds: wat zien we?

- **Levendigheid en lokale economie:** Enerzijds is er een groep bewoners die tevreden is met de huidige mate van levendigheid. Anderzijds zijn er bewoners die graag meer levendigheid zien in de wijk, zolang dit maar past binnen het rustige karakter van de wijk. Daarnaast is het essentieel dat het imago van de wijk—een groene, historische buurt met opvallende kades—behouden blijft. Dit beeld wordt momenteel echter bedreigd door overlast door sommige bezoekers.
 - **Positief en negatief bezoek:** Negatief bezoek omvat met name de 'kadekapers': rondhangende personen die door hard rijden en het achterlaten van afval overlast veroorzaken. Positief bezoek betreft mensen die het eiland opzoeken voor het 'rondje bruggen' of voor wandelingen langs de kades. Het vergroenen van het Prinsenhoofd kan leiden tot meer positief bezoek. Daarnaast is het onderhouden en uitdragen van het voorgenoemde imago van het Noordereiland als een groene, historische wijk van groot belang om dergelijke bezoekers aan te trekken.
 - **Groenkwaliteit en klimaat:** De rioolopgave biedt kansen voor herinrichting (bijv. vergroening). Verder wenst men dat het bestaande groen goed onderhouden blijft en waar nodig versterkt wordt.
 - **Rust en dorpsgevoel:** Bewoners benadrukken het belang van het 'dorps karakter' van het Noordereiland, hoewel inwoners van de Noord-Oostzijde dit gevoel minder sterk ervaren. De kern van het dorpsgevoel is spontane ontmoeting met medebewoners, het is dus essentieel dat er plekken in de wijk zijn die aan deze functie voldoen.
 - **Ontmoeting en kunst en cultuur:** Op het Noordereiland is er behoefte aan plekken voor laagdrempelige ontmoeting. Het Huis van de Wijk voltooit deze functie op dit moment niet (voldoende). Specifiek is er meer behoefte aan een plek voor ontmoeting tussen kinderen. De Van der Takstraat is een plek voor centrale ontmoeting en biedt kansen om beide delen van het eiland te verbinden. Echter worden panden die goed als ontmoetingsmogelijkheden gebruikt kunnen worden nu ingenomen door kantoorpanden.
-

Straatgesprekken 3 – invulling van ‘blinde vlekken’

Voorafgaand aan de derde ronde straatgesprekken wordt stilgestaan bij de vraag: met wie en waar is het gesprek nog onvoldoende gevoerd? Na inspectie van de opgehaalde resultaten viel op waar nog ‘blinde vlekken’ lagen: over de Noord-Oost kant van het eiland was tijdens de straatgesprekken amper tot geen informatie opgehaald. Zodoende werd de derde ronde straatgesprekken in dit deel van de wijk uitgevoerd en werd de vragen daarop ingericht. Hoe is het wonen aan deze kant van het eiland? Wat heeft de wijk hier nog nodig? En hoe verhoudt zich dit tot het (gebruik van) het andere deel van het eiland?

Ook is ervoor gekozen om het proces tot dusver voor te leggen en te bespreken met een groep vrouwen die Nederlandse taalles volgt in het Huis van de Wijk aan de Kade. Herkennen zij zich in de resultaten en hebben zij nog aanvullingen?

Straatgesprekken Noord-Oost zijde

Tijdens deze ronde zijn er 14 bewoners en 5 bezoekers gesproken. In deze gesprekken komen de hoofdwaarden veelvuldig terug: ontmoeting, lokale economie, verkeersveiligheid, groen en rust en in lijn met deze onderwerpen ook bezoek en toerisme.

Ontmoeting en lokale economie

Bewoners van de Noord-Oostzijde die al tientallen jaren op het eiland wonen, geven aan veel mensen te kennen, ook aan de andere (Noord-West) kant van het eiland. Meerdere **ouderen** hebben **goed contact** met andere ouderen, bijvoorbeeld in hun flat (**belcircuit**), of door middel van een **seniorenwandelgroepje**. Zij hebben minder contact met nieuwe/jonge bewoners, omdat zij vaak overdag aan het werk zijn. Deze respondenten zeggen geen overlast te ervaren van studenten.

Meerdere ouderen geven aan dat hun wereld niet zo groot meer is en ze ‘niet zo veel meer te wensen hebben’. De meeste oudere respondenten zijn relatief **tevreden** met hun woonplek en omgeving. Zij maken gebruik van de **buurtbus** die op en neer naar de Markthal rijdt. Dit is toegankelijker dan een wandeling naar de Van der Takstraat, wat niet alle ouderen meer kunnen. Om deze reden is de nabijheid van de **Aldi** (aan de Noord-Oost kant) belangrijk voor deze bewonersgroep, die op dit deel van het eiland wat groter is dan aan de Zuid-Westelijke kant.

“Het uitzicht hier is fantastisch. Je moet [de kansen van] het eiland uitbuiten, zonder ten onder te gaan aan de horeca. Niet te veel horeca dus. Ik kom uit de cultuursector dus ik zie het belang van kunst. Een Podium aan de Maas is leuk, maar wij wonen er ook! Houd de balans erin. Cultuur is prima, maar het kan ook een ramp zijn voor bewoners.” - man, 55-64 jaar, bewoner

Ook hier zijn geluiden dat er **voor kinderen onvoldoende te doen** is op het eiland en er een plek of buurthuis mist waar activiteiten voor kinderen worden georganiseerd.

Het **gemis** van een **geldautomaat** en een (**extra**) **betalbare supermarkt** wordt ook benoemd.

Meerdere respondenten geven aan gebruik te maken van voorzieningen aan **Vuurplaat** op Entrepot. Opvallend is dat deze respondenten amper tot niet benoemen gebruik te maken van de horeca op het eiland.

“Je bent vanaf hier zo in de stad en op Zuid.” - man, 70+, bewoner

Sommige respondenten hebben het idee dat de sociale cohesie aan de Zuid-Westelijke kant wat sterker is. Hier wonen mogelijk ook meer ‘ras-Noordereilanders’. Aan de Noord-Oost kant zijn meer expat-complexen dan in het andere gebied.

Verkeersveiligheid

Aan deze kant van het eiland wordt ook de **(geluids)overlast** van de ‘**kadekapers**’ genoemd, ook van het **afval** dat zij achterlaten.

“Laat ik duidelijk zijn, het is onwijs fijn wonen hier op het eiland. Maar dit deel van het eiland wordt vergeten! Wat hier vooral mist is: groen/aankleding met bloemen, bankjes en gezelligheid. De blokken die hier onder de Willemsbrug zijn, is dat opslag van de gemeente? Het nodigt juist uit om te hangen (overlast) en op te zitten.” - vrouw, ongeveer 50 jaar, bewoner

“De kadekapers komen echt van buiten de stad, vanuit Den Haag o.a. Het is hier blijkbaar zo mooi, dat ze helemaal deze kant op komen. Dat moet natuurlijk kunnen, maar de overlast en het afval wat ze achterlaten niet. Het is belangrijk om elkaar te kennen en contact met elkaar te hebben. Als er overlast is worden er ook jongeren aangesproken die hier al hun leven lang wonen. Dat is niet fijn. Het lijkt me gewoon goed op te lossen allemaal.” - man, 26-35 jaar, bewoner sinds geboorte.

Groen

Respondenten geven aan dat zij **graag meer groen** zien op dit deel van het eiland. Sommigen vinden zelfs dat zij daarin wat achterlopen op het andere deel van het eiland. **Kades** zijn hier breder maar ook **stenig**. Een deel van de respondenten is van mening dat meer groen hier ook is toegezegd (bijv. bij de opgang Willemsbrug en aan de Maaskade). Zij hopen nog steeds dat dit komt.

“De andere kant van het eiland is wel leuker. Een cafeetje aan deze kant zou leuk zijn, of een eettentje. Er kan ook wat bij het Burgemeester Hoffmanplein, een evenementje. Prima dat het dan daar is.”

- vrouw, 26-35 jaar, bewoner sinds een paar maanden.

“De andere kant van het eiland heeft wel leukere plekken, vooral qua groen. Hier is geen groen. Vooral ’s avonds en als het lekker weer is, dan is het fijn om ergens aan het water te kunnen zitten waar ook mooi groen is.” – vrouw, 18-25 jaar, bezoeker

Rust

Het Noord-Oostelijk deel wordt als vrij **rustig** ervaren door respondenten. Aan de Noord-Westkant van het eiland komen meer bezoekers. Deze rust wordt door veel van hen **gewaardeerd**. Zij hebben niet zozeer de behoefte dat er op dit deel voorzieningen bij komen. Voor de meesten van hen (ouderen daargelaten) is de **Van der Takstraat toegankelijk genoeg** qua afstand.

“De Erasmusbrug krijgt meer aandacht, maar de Willemsbrug is toch ook mooi?” – vrouw, ongeveer 50 jaar, bewoner

“Voor mij is er geen ruimte voor een toekomstbeeld. Als de overlast nu eens aangepakt wordt, dan wordt het hier vanzelf al veel leefbaarder en zijn bewoners blij.” - man, 55-64 jaar, bewoner

Taalles

De taalles voor vrouwen wordt op maandagmiddagen door SOL aangeboden in het Huis van de Wijk aan de Kade. Tijdens deze middag in juni zijn er 5 vrouwen en één begeleider aanwezig, die allen op het Noordereiland wonen. Aan de hand van de kaart van het Noordereiland met daarop de ontwerpoplossingen die bewoners en bezoekers tijdens de vorige ronde straatgesprekken hebben gekozen, wordt het gesprek gevoerd over de beleving en wensen van deze vrouwen voor het Noordereiland.

Rust en groen

De meeste vrouwen benoemen dat ze het **leuk** en rustig vinden op Noordereiland. Ze zouden er wel **meer groen** willen. Ze komen **niet in Ons Park**. Een vrouw met kinderen zegt dat daar **niks is voor kleine kinderen**. Er komen scholen of sportklassen van buiten de wijk en er is verder alleen een glijbaan voor oudere kinderen.

Verkeersveiligheid en overlast

Qua afval en overlast gaat het beter door de tijd heen. Er was twee jaar geleden een rattenplaag en overlast van meeuwen die vuilniszakken opentrekken. Dat gaat nu beter, maar alsnog is er zwerfafval, achtergelaten door snelrijders “die eerst bij de Esch hingen”. De **snelle auto's** worden ook genoemd als een **gevaar voor kinderen**.

Lokale economie en levendigheid

De vrouwen van de taalles geven aan **alleen het Huis van de Wijk** te bezoeken in de wijk. Ze komen dan voor deze wekelijkse les. Het Huis van de Wijk speelt daarom een belangrijke rol voor hen. Zij waarderen het **samenzijn die zij met andere vrouwen** in de wijk hebben op deze plek.

Verder komen ze in de **Aldi** en **Spar** (de laatste vinden ze wel wat duur) en **wandelen** ze wel eens een **rondje** om het eiland. Buiten de wijk bezoeken ze de voorzieningen aan **Vuurplaat**.

Andere voorzieningen in de wijk worden door hen niet gebruikt. Ze zouden het best wel leuk vinden om **koffie** te drinken in de **Van der Takstraat**, maar ervaren een **financiële drempel**. Ze zouden dat alleen doen “als het gratis zou zijn”.

Levendigheid en gezelligheid vindt deze groep prettig. Voor hen betekent dit: **samen praten, samen eten** en met verschillende mensen samenkomen.

Ontmoeting

De vrouwen staan **open voor contact met iedereen** in de wijk. Een deel van hen heeft een vorm van contact met hun burens en vindt dat ook prettig. Een ander deel heeft dat contact niet in de buurt. Echter, ze lijken vooral behoefte te hebben aan **plekken en aanbod voor hun eigen gemeenschap** en in het bijzonder voor **vrouwen**.

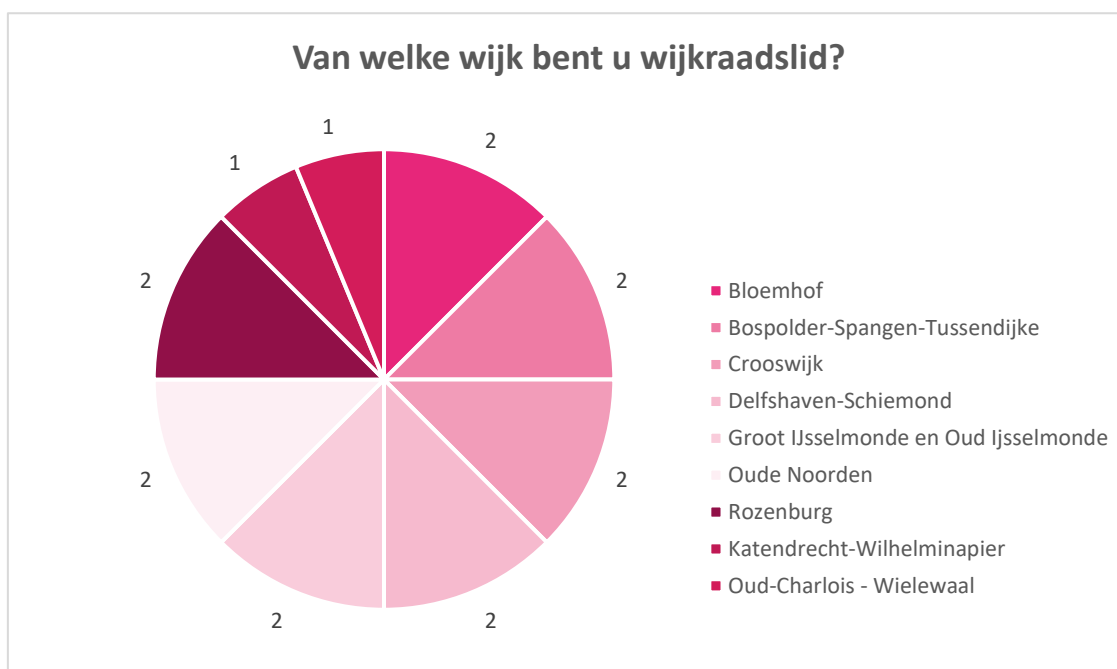
De (gewenste) moskee op de kaart valt op. Dat willen de vrouwen ook wel. Ze gaan nu naar Entrepot voor de moskee. Toch lijkt voor hen het belangrijker te zijn dat er een **kamer/ruimte voor vrouwen** in de wijk of directe omgeving is speciaal voor hen. Het is belangrijk voor hen dat deze plek binnen is.

Wensen

- Meer verblijfskwaliteit en/of activiteiten voor kleine kinderen
- Bakker (met ook Marokkaans/Turks brood)
- Groenteboer/toko/ Turkse/Marokkaanse winkel
- Markt
- Er was een bank/tafel aan de kade (vermoedelijk centrumkant). Die is weg, dat wordt jammer gevonden.
- Ruimte/kamer speciaal voor vrouwen in de moskee
- Sportaanbod/fitness voor vrouwen in het Huis van de Wijk (belangrijk is dat het binnen is)
- Fietsles: dat is er niet, ook niet in de buurt.
- Speeltuin bij het Burgemeester Hoffmanplein: er zit maar aan één kant een hek, waardoor kinderen sneller de straat op rennen. Het is veiliger als hek ook aan andere kant zit.

Perspectieven van andere wijkraden

Gezien het belang van de rol van de bezoeker voor het Noordereiland, is op verzoek van de wijkraad een uitvraag gedaan bij wijkraadsleden van de andere Rotterdamse wijkraadsgebieden. Hoe zien zij het Noordereiland, vanuit hun perspectief als wijkraadslid? Welke kansen zien zij er en wat kunnen de wijken mogelijk van elkaar leren? Er zijn 11 reacties gekomen uit 10 verschillende wijkraadgebieden, met daarbinnen een grote diversiteit (jong/oud, man/vrouw).

De belangrijkste uitkomsten zijn als volgt:

- Respondenten bezoeken voornamelijk het uitzichtpunt (**Prinsenhoofd**)
- Respondenten reizen naar het eiland met de **fiets**
- De centrale ligging in de stad zou meer plek kunnen bieden voor **leuke horeca**
- **(Meer) horeca** zou een reden zijn om **vaker** het eiland te **bezoeken**
- Het Noordereiland wordt gezien als een mooi stukje Rotterdam, maar ook met **onbenut potentieel** en een beetje **rommelig**
- Suggestie: Sommige **panden** kunnen een **opknapbeurt** gebruiken
- Suggestie: Meer **ontmoetingsplekken**, **schaduwplekken** en **vergroening** van de **pleinen**
- Suggestie: Doe meer met de **culturele ondernemers** die je al hebt
- Aandachtspunt: **veerkrachtigheid**
- Aandachtspunt: het eiland is **moeilijk bereikbaar** (auto) en er is **parkeerdruk**

Workshop 3 – tot slot

Tijdens deze laatste workshop werd in klein verband (6 terugkerende deelnemers en buiten 35 graden) de resultaten tot dusver besproken. Er is overzicht gemaakt in de belangrijkste zaken die betrokkenen willen behouden, versterken en toevoegen.

Behouden	Versterken	Toevoegen
Dorpsgevoel (verbinding) met een vleugje reuring	Ontmoeting– meer laagdrempelige ontmoeting	Bescherming tegen gevolgen klimaat
Rust	Ontmoeting tussen kinderen– buurthuis/activiteiten	Drempels wegnemen qua betaalbaarheid (voorzieningen)
Kleinschaligheid	Versterking van het groen – ook aan de Noord-Oost kant	Kleinschalige & diverse voorzieningen (bijv. bakker, drogist)
Balans	Eigenheid uitstralen naar de stad	Duurzame verkeersveiligheidsmaatregelen
Betrokkenheid naar elkaar- Burencontact	Rijke cultuur & geschiedenis beter inzetten	Respect voor wooncomfort bewoners
Zelfvoorzienende bewoners	Toegankelijke evenementen voor bewoners	
Ondernemend vermogen	Netwerken van culturele ondernemers versterken + zichtbaar maken wat er al gebeurt	
	‘Kwalitatief’ bezoek aantrekken– (rondje bruggen, horeca bezoekers, wandelaars aan de kade)	

Gebiedsontwikkelingen

Tot slot werden de gebiedsontwikkelingen in de omgeving besproken. Welke mogelijke gevolgen krijgt dit voor het Noordereiland? Welke veranderingen willen de eilanders omarmen omdat dit past bij hun waarden? En wat willen zij het licht van verandering koesteren en behouden?

De kern van de gebiedsontwikkelingen komen neer op meer bewoners en waarschijnlijk meer verkeersdruk in de omgeving. Mogelijke kansen die hiermee gepaard zijn, zijn meer bezoekers van de horeca en mogelijk andere routes door de stad. Idealiter profiteert het Noordereiland hiervan qua afname van verkeersdruk op het eiland.

Ondanks de uitdagingen waar het Noordereiland nu voor staat – voornamelijk op het gebied van ‘negatief’ bezoek – wordt besproken dat het belangrijk is om positief te blijven kijken naar wat het eiland en haar bewoners met elkaar hebben dat waardevol is. Door dit steeds naar elkaar en de omgeving uit te stralen, kan dit positief van invloed zijn op de verwachtingen en daarmee het gedrag van bezoekers. Het is belangrijk om af en toe in elkaars schoenen te gaan staan en begrip voor elkaar te behouden. Dit kan onder andere bereikt worden door activiteiten

voor en met bewoners te (blijven) organiseren in de wijk, waarbij samen eten als verbindende factor wordt gezien. Mogelijk juist op plekken waar nu overlast wordt ervaren, maar ook gewaardeerd wordt door bewoners en bezoekers, zoals het Prinsenhoofd.

Op de vraag wat de eilanders graag willen behouden én delen met de stad was het antwoord duidelijk: de (groene) oase in de stad, een rustpunt voor alle Rotterdammers. Dát dient het Noordereiland koste wat het kost te blijven, ook als de omgeving verdicht en drukker wordt. Juist dan is de ademruimte middenin de stad onmisbaar en speelt het Noordereiland een belangrijke rol voor haar bewoners en de stad.

Tussentijds: wat zien we?

De laatste gespreksronde wordt gekenmerkt door het ophalen van resterende onduidelijkheden en het bevragen van groepen die tot dan toe nog niet aan het woord zijn gekomen.

Uit de gesprekken tijdens de taalles en de gesprekken in het Noord-Oostelijk deel bleek dat ook deze bewoners, net als degenen aan de Zuid-Westzijde, over het algemeen goed contact hebben met hun medebewoners. Tegelijkertijd is er meer behoefte aan gemeenschapsvorming onder vrouwen en toegankelijke ontmoetingsplekken voor deze groep. De horeca in de Van der Takstraat wordt verhoudingsgewijs door meer bewoners als te duur ervaren en trekt daardoor ook weinig deelnemers van de taalles. Bewoners geven aan dat de sociale cohesie aan de Zuid-Westzijde sterker lijkt. Ook de stenige kades aan de Noost-Oostzijde staan in sterk contrast met de groene kades aan de Zuid-Westzijde. Over het algemeen kenmerkt het eiland zich door rust en beperkt bezoek, wat door meerdere bewoners wordt gewaardeerd. De (geluids)overlast van 'kadekapers' vormt hiermee wel een extra groot contrast.

Bezoekers uit andere wijkraden waarderen het Noordereiland als een prachtige, groene plek, maar zien ook onbenut potentieel. Met name op het gebied van horeca en vergroening van de openbare ruimte. Ook zouden er meer gedaan mogen worden met de vele culturele ondernemers die de wijk rijk is.

Tijdens de workshop lag de focus op het samenbrengen van de uitkomsten uit de voorgaande rondes. Daarnaast is nagedacht over de komende gebiedsontwikkelingen, waarbij het behoud van het Noordereiland als groene, rustige oase in de stad als uitgangspunt wordt gesteld.

CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

Het Noordereiland is een wijk met een uitgesproken karakter: een groene oase in de stad, waar rust, ontmoeting en eigenheid samenkomen. In een periode van stedelijke verdichting en toenemende druk op de openbare ruimte en woningmarkt, is het des te belangrijker om stil te staan bij de vraag: Waar zijn we van? En: Wat willen we behouden, versterken en toevoegen?

Aanvankelijk is het plan geformuleerd om door middel van de verschillende sessies tot drie koers-scenario's te komen waar vertegenwoordigers uit de wijk een keuze uit konden maken. Echter, door 1) relatief veel sessies in de wijk te organiseren in korte tijd (6), 2) hierin af te wisselen tussen informatie ophalen en dit in kleiner maar representatief verband te interpreteren en 3) door keer op keer de vorm en plek van een volgende sessie te bepalen aan de hand van uitkomsten van de sessie ervoor, ontstaat één breed gedragen scenario waarin vijf waarden de hoofdrol spelen.

Kernwaarden van het Noordereiland

- **Levendigheid** wordt gewaardeerd, zolang dit in balans is met rust. Kleinschalige horeca, culturele evenementen en een divers voorzieningenaanbod dragen bij aan een levendig eiland, mits passend bij de schaal en sfeer van de wijk.
- **Het onderhouden en versterken van de groen kwaliteit** draagt bij aan gezondheid, klimaatadaptatie én ontmoeting. Vooral in het Noord-Oostelijk deel van het eiland en op het Prinsenhoofd is er behoefte aan meer groen, schaduw en verblijfskwaliteit.
- **Gastvrijheid**² kent twee gezichten: positief bezoek (wandelaars, bewoners uit omliggende wijken, cultuurbezoekers) en negatief bezoek (overlast door hardrijders en afval). De uitdaging ligt in het faciliteren van het eerste en het beperken van het tweede.
- **Ontmoeting en kunst/cultuur** zijn cruciaal voor sociale cohesie. Er is behoefte aan toegankelijke plekken voor ontmoeting, voor alle bewoners – voor jong en oud, vrouwen en kunstenaars.
- **Rust en dorpsgevoel** vormen de kern van de identiteit van het eiland. Dit gevoel wordt versterkt door spontane ontmoetingen, kleinschaligheid en het 'ons kent ons'-karakter. Het is de reden dat veel Noordereilanders er wonen en bezoekers er op adem kunnen komen.

Deze waarden zijn onderling verbonden op het Noordereiland en versterken elkaar, iets dat dit proces toont: de waarden staan blijvend centraal in de vele interacties met de wijk. Tegelijkertijd blijft het niet bij waarden: bewoners, ondernemers en bezoekers geven dit duidelijke en concrete invulling. De waarden en haar uitwerkingen samen vormen het fundament voor de koers van het Noordereiland. Een koers die het unieke karakter van het eiland beschermt én toekomstbestendig maakt.

² In de laatste analyse is het woord Bezoek vervangen door Gastvrijheid. De reden hiervan is dat de waarde begon als Verkeersveiligheid, wat eigenlijk over verschillende vormen van bezoek gaat, waarbij de onderliggende waarde een Gastvrij eiland is, waar bezoekers respectvol mee omgaan.

Aanbevelingen

1. **Maak de historische en karakteristieke waarde van het eiland meer zichtbaar en zet dit in als visitekaartje voor passend bezoek.**
 - Plaats op straat meer borden met informatie over historische waarde van het eiland en onderhoud dit goed.
 - Plaats in de publieke ruimte een duidelijk visitekaartje naar de rest van de stad, bijvoorbeeld de Noordereiland-vlag op het Prinsenhoofd.
 - Laat passende scheepvaart aanleggen aan het eiland, met oog voor historie en rust.
2. **Bekrachtig de Van der Takstraat als verblijfsplaats voor bezoek en ontmoeting tussen bewoners:**
 - Verwelkom kleinschalige, diverse en karakteristieke winkelvoorzieningen (zoals delicatessenzaken: brood/wijn/...), met oog voor toegankelijkheid (betaalbaarheid). Onderzoek de mogelijkheden en beperkingen hiervan in samenwerking met Woonstad.
 - Behoud het huidige aantal horeca aanbieders en breid dit uit in beperkte mate. Zet daarbij in op 'rustige reuring' met café's (koffie) en restaurants en oog voor de leefbaarheid van bewoners.
 - Zie de straat als een centrale ontmoetingsplek voor beide delen van de wijk (Noost-Oost en Zuid-West) en zet in op gezamenlijke activiteiten.
 - Stimuleer het gebruik van panden in de Van der Takstraat door sociale ondernemers en beperk de beschikbaarheid voor dienstverlening.
 - Ontwikkel een terrassenbeleid en laat voldoende ruimte voor spontaan en gratis gebruik van de publieke ruimte.
3. **Zet de vergroening van het Noordereiland door en ontwikkel samen met lokale organisaties en bewoners klimaatbestendige oplossingen.**
 - Vergroen het Prinsenhoofd en het Noord-Oostelijk deel van het Noordereiland, ten versterking van de verblijfskwaliteit en hittebestendigheid.
 - Draag zorg voor goed onderhoud van het groen.
 - Ontwikkel oplossingen voor hittestress en overstromingsgevaar. Zoek hierin actief de samenwerking met lokale organisaties en stedelijke partners die zich inzetten voor een groene en klimaatbestendige wijk, zoals stichting Iedereen aan Boord.
4. **Ondersteun en faciliteer ontmoeting tussen bewoners van alle leeftijden en achtergronden.**
 - Faciliteer dit door middel van een betaalbare ontmoetingsplek in de Van der Takstraat en meer programmering in het Huis van de Wijk aan de Kade.
 - Bied daarin ruimte voor ontmoeting van lokale vrouwen, kinderen en kunstenaars onderling.
 - Betrek bewoners van het Noord-Oostelijk deel meer bij de rest van het eiland.
5. **Geef kunst- en cultuur voldoende (publieke) ruimte en benut kunstvormen als verbindende kracht in de wijk**, met aandacht voor zichtbaarheid van en verbinding tussen lokale makers.
6. **Beperk overlast door 'negatief bezoek' met verkeersmaatregelen en gedragsbeïnvloeding.**
 - Claim de plek van overlast terug met terugkerende buurtactiviteiten of een (tijdelijk) horeca terras.
 - Gebruik de rioolopgave ook als kans om verkeersoverlast terug te dringen en de openbare ruimte te vergroenen.
7. **Koester het Noordereiland als groene oase in de stad, als rustpunt voor alle Rotterdammers.**
 - Laat de rust en het dorpsgevoel door alle (ruimtelijke) ingrepen en activiteiten heen centraal staan.

- Bescherm dit karakteristiek door het effect (in gebruik en waardering) van ruimtelijke ingrepen en evenementen te monitoren.

8. **Ondersteun (sociale) ondernemers, stichtingen en corporaties in hun handelingsperspectief en zichtbaarheid in de wijk.** Behoeften en wensen van respondenten tonen overlap met reeds bestaande activiteiten én visie van organisaties in de wijk. Dit geldt (in ieder geval) voor een aantal belangrijke partners (dat actief bijgedragen heeft aan dit proces):

- **Levendigheid:** Corporatie Woonstad, waarvoor een gezonde balans in dynamiek, voorzieningen en wijkeconomie voor het Noordereiland centraal staat, gepaard met haalbaarheid en kwaliteit. Ondernemers uit de Van der Takstraat waren in dit proces ook goed vertegenwoordigd, zoals Koozie en Eye-Personal-Development. Er zijn van uit ondernemers o.a. plannen voor muziekoptredens en uitbreidingen van terrassen in de straat.
- **Groen en klimaat:** Stichting Iedereen aan Boord verkent actief klimaatoplossingen met bewoners, biedt ruimte voor ontmoeting (de Stuurhut) en weet duurzaamheid, biodiversiteit, waterbeheer en de energietransitie te agenderen in de wijk. Daarnaast is het Noordereiland onderdeel van groene en circulaire netwerken in de stad. Het belang van deze onderwerpen voor respondenten biedt potentie tot groei.
- **Kunst en cultuur:** Expeditie Noordereiland wil van het Noordereiland een van de creatieve plekken van Rotterdam maken en wil daarvoor de ondernemers opsporen en met elkaar in contact brengen. Uit deze contacten kunnen gezamenlijke evenementen ontstaan die het Noordereiland cultureel op de kaart zetten.
- **Verkeersveiligheid en bezoek:** Binnen de gemeente Rotterdam wordt actief nagedacht over het weren van verkeersoverlast/'kadekapers' op het Noordereiland. In de zomer van 2025 werd het eiland als noodmaatregel op de vrijdag- en zaterdagavonden afgesloten voor autoverkeer, terwijl het wijkteam, de wijkraad en bewoners naar duurzame oplossingen zoeken en het probleem agenderen. Ook staat de versterking van het Rondje Bruggen op de agenda van o.a. de gemeente.
- **Rust en dorpsgevoel:** Bewoners – niet verbonden aan organisaties – nemen zelf ook initiatief. Een bewoner van de Noord-Oostzijde van het eiland ontwikkelt momenteel een app voor Noordereilanders: 'Wijkwijs'. Het doel hiervan is meer communicatie en verbinding met elkaar, ten behoeve van de leefbaarheid.

Het Noordereiland is een plek met een ziel. Een wijk waar bewoners elkaar kennen, waar rust en reuring in balans zijn en waar ruimte is voor ontmoeting, eigenheid en natuur in de stad. Waar bezoekers op adem komen en meegenieten van de sociale cohesie, het 'eilandgevoel' en de architectuur. Door te bouwen op de gedeelde waarden en wensen van bewoners, bezoekers en (sociaal) ondernemers, kan het eiland voor de komende jaren haar koers uitzetten, waarbij zij een sterke verbinding houdt met haar historie en verandering vanuit haar eigen kern tegemoet ziet. Zo blijft zij een onmisbaar onderdeel van de stad en een verademing voor hen die er mogen wonen en op bezoek komen.